

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Особистість перекладача і диверсифікація перекладів
(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки / В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія / В11 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
статус дисципліни	дисципліна вільного вибору аспіранта

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Навчальний рік 2025 – 2026

Семестр I

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

Розробник:

Козяревич-Зозуля Ліана Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови, КНЛУ.

Рецензенти:

Шутова Марія Олександрівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології.

Алексєєва Ольга Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Схвалено на засіданні кафедри теорії і практик перекладу з англійської мови, КНЛУ, протокол № 17 від «26» червня 2025 р.

Завідувач кафедри

Христина МЕЛЬКО

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 1 від «01» вересня 2025 року

Голова вченої ради

Роман ВАСЬКО

1. Мета вивчення дисципліни:

сприяти *формуванню у аспірантів* професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької і викладацької діяльності в галузі перекладознавства, шляхом поглиблення *системи наукових знань* про сутність перекладу як інструменту пізнання і як (само)рефлексії, як творчого процесу когнітивно-комунікативної взаємодії, у якій особистості перекладача відводиться провідна роль, що дозволить систематизувати *знання* аспірантів про переклад як процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до когнітивно-комунікативних потреб представників різних лінгвокультурних спільнот; пояснити множинність перекладів у світлі концепцій творчості у перекладі (мовоцентричної, текстоцентричної і діяльнісноцентричної), сприяти *усвідомленню аспірантами* креативної специфіки перекладацького *modus operandi* у прийнятті перекладацьких рішень, що зумовлює стратегію креативності у художньому перекладі часово віддаленого першотвору; сприяти *формуванню у аспірантів здатності* застосовувати лінгвохудожню модель комплексного аналізу художнього перекладу, що інкорпорує три складники: образний, текстуальний і прагматичний.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	20 год.	6 год.
семінарські заняття	10 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	60 год.	80 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати*: теоретичні основи художнього перекладу; базові категорії та поняття жанрології у перекладі; базисні засади перекладу різних складових художнього тексту, одиниць текстового рівня, що формують жанрово-стилістичний інваріант / варіант певного тексту / групи текстів; зв'язок перекладу з літературознавством і лінгвістикою тексту; важливість перекладу як засобу міжкультурної комунікації та міжмовного посередництва.

3.2. *Вміти*: робити лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий / перекладацький аналіз вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних художніх текстів із метою визначення їх жанрово-стилістичної домінанти; установити жанрово-стилістичну домінанту тексту оригіналу в перекладі; з'ясувати інваріантні / варіативні ознаки тексту оригіналу в перекладі на всіх текстових рівнях; диференціювати жанрово-стилістичну домінанту й авторський ідіостиль тексту оригіналу в перекладі; застосовувати методологічні принципи здійснення підрядкового та вірного / адекватного перекладу художніх текстів.

Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти комплексними знаннями із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства і літературознавства). Знання та навички, отримані в результаті вивчення даних курсів, створюють необхідну базу для вивчення курсу «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів» і мають високу ступінь кореляції з ними.

4. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо сутності перекладу як інструменту пізнання і як (само)рефлексії, як творчого процесу когнітивно-комунікативної взаємодії, у якій особистості перекладача відводиться провідна роль. Курс дозволить систематизувати знання аспірантів про переклад як процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до когнітивно-комунікативних потреб представників різних лінгвокультурних спільнот. Множинність перекладів пояснюється у світлі концепцій твор-

чості у перекладі (мовоцентричної, текстоцентричної і діяльнісноцентричної). У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями застосовувати лінгвохудожню модель комплексного аналізу художнього перекладу, що інкорпорує три складники: образний, текстуальний і прагматичний.

Курс включає два змістових модулі.

У першому модулі надається уявлення про *перекладача як творчу особистість*, що передбачає аналіз *формування антропоцентричної парадигми лінгво-перекладознавчих досліджень*: розвиток антропоцентричного когнітивно-діяльнісного підходу в теоріях перекладу; формування інтераційної моделі перекладацької діяльності; розгляд проблеми *мовної і метамовної особистості перекладача*: перекладацька персонологія; характеристики професійної мовної особистості перекладача; основні компоненти іміджу перекладача; поняття метамовної особистості перекладача; аналіз *номінативної діяльності перекладача як творчості*: характеристика комунікативної поведінки перекладача; лінгвістичний та емоційний інтелект перекладача; професійна етика перекладача; помилки перекладу; емпатизація перекладу; персуазивний голос перекладача; екологія перекладу; постулати екологічного перекладу; зіставлення *перекладацької творчості vs креативність*: творчість як методологічна основа філософії перекладу; переклад як творчий інструмент пізнання і як (само)рефлексія; переклад як джерело вдосконалення особистості; характеристика *творчості перекладача як співтворчості*; перекладацька творчість як подолання обмежень; креативна специфіка перекладацького *modus operandi*; прийняття перекладацьких рішень; стратегія креативності у художньому перекладі.

У другому модулі розглядається *множинність перекладів у світлі концепцій творчості у перекладі*, що передбачає розгляд *множинності перекладів як визначальної риси онтології перекладу*: поняття перекладацької множинності; інформаційна неоднорідність тексту; ентропія тексту як передумова множинності інтерпретації і перекладу; множинність інтерпретацій оригіналу як наслідок інформаційної ентропії тексту; поняття і складові перекладної ентропії тексту; визначення інформаційної ентропії тексту оригіналу; ентропія тексту оригіналу і мови перекладу як складники перекладної ентропії тексту; явище перекладацької множинності в українському художньому перекладі; соціологія перекладу; гендерна проблематика перекладу; аналіз *множинності перекладів у світлі мовоцентричної концепції творчості у перекладі*: творчість у лінгвістичних теоріях перекладу; мовні перекладацькі труднощі як джерело реалізації творчого потенціалу акту перекладу; перекладацькі труднощі у світлі проблеми перекладності / неперекладності; природа перекладацьких труднощів та їх типологія; тлумачення *множинності перекладів у світлі текстоцентричної концепції творчості у перекладі*: переклад як текстотворчість; методологічні засади комплексного аналізу художнього перекладу; лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу тексту, її складники та принципи їх взаємодії. образна складова лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу; текстуальна складова лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу; прагматична складова лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу; дослідження *множинності перекладів у світлі діялісно-центричної концепції творчості у перекладі*: переклад як когнітивний семіозис; ретроспективне експериментальне дослідження цільової перекладацької номінації; експеримент у перекладознавстві як джерело емпіричної інформації; здійснення порівняльного аналізу текстів перекладу трагедії В. Шекспіра «Гамлет» з метою унаочнення *диверсифікації перекладів часово віддаленого першотвору*.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)

«Особистість перекладача і диверсифікація перекладів».

Компетентності аспірантів з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів» базуються на *інтегральній, загальних і фахових компетентностях, визначених освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство»* для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із перекладознавства, історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології перекладознавчих досліджень.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.

ЗК 2. Здатність планувати і здійснювати комплексні перекладознавчі дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики перекладача та розширення загального культурного світогляду.

ЗК 4. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 5. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.

ЗК 6. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології перекладознавчих досліджень.

ЗК 7. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми у процесі перекладу як засобу міжкультурної комунікації.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних і методологічних знань у галузі перекладознавства, зокрема засвоєння основних концепцій творчості у перекладі (мовоцентричної, текстоцентричної і діяльнісноцентричної), розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових перекладознавчих знань, оволодіння термінологією перекладознавства.

ФК 2. Здатність збирати дані для перекладознавчого дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ФК 3. Здатність аналізувати перекладознавчі явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних і новітніх дослідницьких підходів, зокрема діяльнісного, а також на основі відповідних загальнонаукових методів, що дозволить систематизувати знання про переклад як інструмент пізнання і як (само)рефлексію, як творчий процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до когнітивно-комунікативних потреб представників різних лінгвокультурних спільнот.

ФК 4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі перекладознавства на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання з онтології художнього перекладу у професійній практиці перекладача.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі перекладознавства, зокрема, проблеми перекладу як когнітивно-комунікативної взаємодії, у якій особистості перекладача відводиться провідна роль.

ФК 6. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі перекладознавства, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів; вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань у галузі перекладознавства, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності.

ФК 7. Здатність використовувати системні знання мови в стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності, усвідомлювати роль стратегії креативності у художньому перекладі часово віддаленого першотвору, що реалізується через тактики та підпорядковані їм прийоми перекладу.

ФК 8. Здатність до лінгвокреативної діяльності в професійній сфері.

ФК 9. Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі перекладознавства, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК 10. Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сфері перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях.

ФК 11. Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

<p>ЗК 4. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі.</p>			+											8					
<p>ЗК 7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.</p>			+																
<p>ЗК 8. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.</p>				+															

<p>ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послдовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.</p>									+					1					
<p>ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.</p>										+									
<p>ФК 4. Здатність розв'язувати широке коło проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.</p>											+								

<p>ФК 11. Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.</p>													1						+
<p>ФК 12. Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.</p>														+					

6. Результати навчання аспірантів із дисципліни (освітнього компонента) «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів».

Результати навчання аспірантів із дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство»:

ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.

ПРН 4. Оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем із завдань у галузі філології.

ПРН 5. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН 6. Планувати, ініціювати, організовувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організовувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН 7. Аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності.

Таблиця 2

Матриця відповідності результатів навчання з дисципліни (освітнього компонента) «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів» програмним результатам навчання, визначеним освітньо-науковою програмою

Програмні результати навчання	Результати навчання з дисципліни (освітнього компонента)										
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.	+										
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.		+									
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.			+								
ПРН 5. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.				+							

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів».

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.</p> <p>ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.</p>	<p><i>Методи організації та здійснення навчальної діяльності:</i> словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда) та практичні (творчі есе з теоретичних проблем когнітивно-дискурсивних аспектів перекладознавства); репродуктивні та проблемно-пошукові; самостійної роботи.</p> <p><i>Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності:</i> дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення матеріалу, створення ситуації новизни,</p>	<p><i>Вхідний контроль</i> (як передумова успішної організації вивчення дисципліни).</p> <p><i>Поточний контроль</i> (оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта; проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи; передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної</p>
<p>ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.</p> <p>ПРН 5. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.</p>	<p>опора на життєвий досвід аспіранта.</p> <p><i>Методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності:</i> усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка.</p> <p><i>Логічні методи навчання:</i> абстрагування, аналізу (когнітивно-дискурсивний аналіз різножанрових текстів (художніх і нехудожніх) та їх переклад), синтезу, індуктивний, дедуктивний.</p> <p><i>Ігровий метод.</i> <i>Імітаційний метод.</i> <i>Кейс-метод.</i> <i>Дослідницький метод.</i></p>	<p>теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях).</p> <p><i>Модульний контроль</i> (оцінювання модульної контрольної роботи).</p> <p><i>Підсумковий (семестровий) контроль</i> (проводиться у формі заліку/іспиту за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни).</p>

8. Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів)

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліна «Особистість перекладача і

диверсифікація перекладів» здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця на своєму сайті <http://translationstudies.knlu.edu.ua/> та інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він надає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється *за накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта (на семінарах)				Модульна контрольна робота	Самостійна навчальна робота аспіранта
Теми семінарських занять	1	2	3	4	50	Реферат
Максимальна кількість балів	10	10	10	10		10

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Особистість перекладача і диверсифікація перекладів» передую написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Особистість перекладача і диверсифікація перекладів»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними *критеріями*. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль –залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта	50
2.		Модульна контрольна робота (МКР)	50
3.		Залік	100

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форм здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором із наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми і терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни аспірантами денної форми здобуття освіти визначає кафедра англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять із дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Когнітивно-дискурсивні засади перекладознавства» проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку науково-педагогічний працівник виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік («зараховано / не зараховано»), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал із навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою «не зараховано», то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому, незалежно від набраного семестрового рейтингового балу, виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності «Відмітка про залік» науково-педагогічний

працівник виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою («зараховано»);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Ра- зом	у тому числі			Ра- зом	у тому числі		
			Ле- кції	Семінар- ські / практичні заняття	Само- стійна робота		Ле- кції	Семі- нарські / практи- чні заняття	Само- стійна робота
Змістовий модуль 1. Перекладач як творча особистість									
1.	Формування антропоцентричної парадигми лінгвоперекладознавчих досліджень Розвиток антропоцентричного когнітивно-діяльнісного підходу в теоріях перекладу. Формування інтеракційної моделі перекладацької діяльності.	8	2	--	6	8	--	--	8
2.	Мовна і метамовна особистість перекладача Перекладацька персонологія. Характеристики професійної мовної особистості перекладача. Основні компоненти іміджу перекладача. Поняття метамовної особистості перекладача.	8	2	--	6	9	1	--	8
3	Номінативна діяльність перекладача як творчість Характеристики комунікативної поведінки перекладача. Лінгвістичний та емоційний інтелект перекладача. Професійна етика перекладача. Помилки перекладу. Емпатизація перекладу. Персуазивний голос перекладача. Екологія перекладу. Постулати екологічного перекладу.	8	2	--	6	10	1	1	8
4	Перекладацька творчість vs креативність Творчість як методологічна основа філософії перекладу. Переклад як творчий інструмент пізнання і як (само)рефлексія. Переклад як джерело вдосконалення особистості.	10	2	2	6	10	1	1	8
5	Творчість перекладача як співтворчість. Перекладацька творчість як подолання обмежень. Креативна специфіка перекладацького <i>modus operandi</i> . Прийняття перекладацьких рішень. Стратегія креативності у художньому перекладі.	10	2	2	6	9	1	--	8
Разом годин за модулем 1		44	10	4	30	46	4	2	40

Змістовий модуль 2. Множинність перекладів у світлі концепцій творчості у перекладі									
6.	Множинність перекладів як визначальна риса онтології перекладу Поняття перекладацької множинності. Інформаційна неоднорідність тексту; ентропія тексту як передумова множинності інтерпретації і перекладу. Множинність інтерпретацій оригіналу як наслідок інформаційної ентропії тексту. Поняття і складові перекладної ентропії тексту. Визначення інформаційної ентропії тексту оригіналу. Ентропія тексту оригіналу і мови перекладу як складники перекладної ентропії тексту. Явище перекладацької множинності в українському художньому перекладі. Соціологія перекладу. Гендерна проблематика перекладу.	10	2	2	6	8	--	--	8
7.	Множинність перекладів у світлі мовоцентричної концепції творчості у перекладі Творчість у лінгвістичних теоріях перекладу. Мовні перекладацькі труднощі як джерело реалізації творчого потенціалу акту перекладу. Перекладацькі труднощі у світлі проблеми перекладності/неперекладності. Природа перекладацьких труднощів та їх типологія.	8	2	--	6	8	--	--	8
8.	Множинність перекладів у світлі текстоцентричної концепції творчості у перекладі Переклад як текстотворчість: методологічні засади комплексного аналізу художнього перекладу. Лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу тексту, її складники та принципи їх взаємодії. Образна складова лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу. Текстуальна складова лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу. Прагматична складова лінгвохудожньої моделі перекладознавчого аналізу.	8	2	--	6	8	--	--	8
9.	Множинність перекладів у світлі діяльнісно-центричної концепції творчості у перекладі Переклад як когнітивний семіозис. Номінативна діяльність перекладача як творчість: когнітивно-номасіологічний підхід. Ретроспективне експериментальне дослідження цільової перекладацької номінації. Експеримент у перекладознавстві як джерело емпіричної інформації.	10	2	2	6	8	--	--	8

10	Диверсифікація перекладів часово віддаленого першотвору. Порівняльний аналіз текстів перекладу трагедії В. Шекспіра «Гамлет»	10	2	2	6	12	2	2	8
	Разом годин за модулем 2	46	10	6	30	44	2	2	40
	Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна:

- Варій М. Й (2016). Психологія особистості: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 608 с.
- Журавльова, О.М. (2022). Візуальна література як об'єкт перекладознавчого дослідження. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 55, 159–161. doi: 10.32841/2409-1154.2022.55.36
- Іваницька М. (2015). Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах: [монографія]. Чернівці: Книги–XXI.
- Кацавець Р. С (2021). Психологія особистості: навч. посібник. Київ : Алерта. 134 с.
- Некряч Т. Є., Чала Ю. П. (2008). Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів :навчальний посібник: [для студентів перекладацьких факультетів вищих навчальних закладів]. Вінниця: Нова Книга.
- Демецька В. В. (2006). Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми: [монографія]. Херсон: МП «Норд».
- Матузкова О.П. (2020) Стратегії та аналіз в усному та письмовому перекладі: Метод.посібник / Матузкова О.П., Гринько О.С., Горбатюк Н.О. – Одеса: Букаєв В.В. 67 с. (електронне видання). Режим доступу: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28579/1/horbatiuk_strategii.pdf
- Матузкова О.П. (2021).Перекладаємо з української мови англійською професійно: Навчальнометодичний посібник із курсу «Практика перекладу» / Матузкова О.П., Гринько О.С., Негру А.П. Одеса: Букаєв В.В.160 с. Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30352>.
- Мацегора, І.Л. (2023). Вступ до перекладознавства: конспект лекцій [для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спец. «Філологія» ОПП «Слов'янський переклад та міжкультурні комунікації»]. Запоріжжя: Запорізький національний університет.
- Науменко, О. (2023). Переклад під час війни: виклики та рішення. Мовний простір сучасного світу: матер. VII Всеукр. наук. конф. студ., аспірантів і молодих учених (м. Київ, 26 травня 2023 р.) (с. 136–140). Київ: НаУКМА.
- Ребрій О. В. (2012). Сучасні концепції творчості у перекладі: [монографія]. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна.
- Стріха М. (2006). Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ: Факт – Наш час.
- Biguenet, J., Schulte, R. (1989). The Craft of Translation. Chicago: University of Chicago Press.
- George-Reyes, C., Glasserman-Morales, L. (2021). Research competencies mediated by technologies: A systematic mapping of the literature. Education in the Knowledge Society, 22, e23897. doi: 10.14201/eks.23897
- Gutt, E. A. (2000). Translation and Relevance: Cognition and Context, Manchester: St Jerome.
- Hatim, B., Mason, I. (1997). The Translator as Communicator. London, New York: Routledge.
- Nouraei, P., Karimnia, A. (2013). Research trends in translation studies: A case study in Iranian context. Iranian Journal of Translation Studies, 11 (41), 85–103.
- Nikolaiev L., Herasina S., Hrechanovska O., Vlasenko O., Skliarenko S., & Hrande K. The Development of Assertiveness of the Individual as a Subject of Communication. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 15(2), 2023. 210–228. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.2/730>
- Nord, Ch. (1997). Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained. London and New York: St. Jerome Pub.
- Valero-Garcés, Carmen (2007) 'Challenges in multicultural societies. The myth of the invisible interpreter and translator', Across languages and cultures 8(1): 81-1001.

21. Venuti, L. (2004). *The Translator's Invisibility. A history of Translation*. London, New York: Routledge.

Додаткова:

1. Безпалова К. В., Коваленко О. В. (2023) Інтерференція, буквалізм і буквальний переклад: визначення та розмежування. Abstracts of the II International Scientific and Practical Conference «Creation of new ideas of learning in modern conditions», September 25-27, Bordeaux, France. Pp 193-195. <https://eu-conf.com/events/creation-of-new-ideas-of-learning-in-modern-conditions/>
2. Бучумаш А., Дерік І. (2022). Проблема неперекладності, шляхи її подолання у перекладі. Науковий вісник ПНПУ ім. К.Д.Ушинського. №35. С.18 – 29.
3. Закалик Г. М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. (2019). Психологія розвитку та успіху особистості: навч. посібник. Львів : Львівська політехніка. 488 с.
4. Зорівчак Р. П. (2003). Український художній переклад і буття нації. Спроба історико-літературного осмислення. *Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської періодики (1914–1939)*: бібліогр. покажч. / [за заг. ред. О. Лучук, Т. Лучука; наук. ред. Р. Зорівчак; ред. кол.: Б. Якимович (голова) та ін.]. Львів: ВЦ ЛНУ імені І. Франка. С. 5–16.
5. Зорівчак Р. П. (2007). Український художній переклад як націєтворчий чинник. *Зарубіжна література*. Квіт. (Чис. 14). С. 1–5.
6. Косів Г. (2011). Віра Річ. Творчий портрет перекладача. Львів: Піраміда.
7. Лапченко І. О. Емоційний інтелект як предмет психології. Режим доступу: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16739/Lapchenko.pdf?sequence=1>
8. Мазур О. В. (2011). Дослідження творчої особистості перекладача у світлі теорії контекстів. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Ч. 2, № 6. С. 65–71.
9. Матузкова О.П. (2021). Переклад як професія: професійні компетентності, цінності, виклики: Метод. вказівки для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти / Матузкова О.П., Безпалова К.В., Семьонова О.Ю. Одеса: Букаєв В.В. 31 с.
10. Прищак М. Д.(2020). Концепт комунікативності як методологічна основа дослідження суб'єктності особистості. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: 36. наук. праць. Випуск 63. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД». С. 202–209.
11. Ребрій О. В. (2011). «Образ перекладача» VS «образ автора»: взаємодія чи протидія? *Вісник Житомирського державного університету*. Житомир: ЖДУ імені І. Франка. Вип. 56. С. 170–174.
12. Староконь, Ю.М., Лисенко, А.А. (2021). Значення та особливості професійного перекладу. *Science and innovations in the 21st century: матер. І Всеукр. інтернет-конф. студ. та молодих вчених (Мелітополь, 12 травня 2021 р.)* (с. 66–68). Мелітополь: ТДАТУ.
13. Чередниченко О. І. (2008). Український переклад: З минулого до сьогодення. *Од слова путь верстаючи й до слова...: Збірник на пошану Роксолани Петрівни Зорівчак, доктора філологічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. С. 21–31.
14. Benjamin, W. (2000). The Task of the Translator. An Introduction to the Translation of Baudelaire's *Tableaux Parisiens*. *The Translation Studies Reader* [Ed. by L. Venuti]. London, New York: Routledge. P. 148–159.
15. Knittlova, D. (2000). On the Degree of Translators' Creativity. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica*. Philosophica. № 73. P. 9–12.
16. Levy, J. (2000). Translation as a Decision Process. *The Translation Studies Reader* [ed. by L. Venuti]. London, New York: Routledge. P. 148–159.
17. Paloposki, O. A., Koskinen, K. (2004). A Thousand and One Translations: Revisiting Re-translations. *Claims, Changes and Challenges in Translation Studies: selected contributions from the EST Congress, Copenhagen* [ed. by Gyde Hansen, Kirsten Malmkjær, Daniel Gile]. Amsterdam: John Benjamins. P. 27–38.
18. Wills, W. (1997). Translator Awareness. *A Journal of English Language, Literatures in English and Cultural Studies*. № 33. P. 89–100.
19. Watts, G. The Amazing Brains of the Real-Time Interpreters. URL: <http://www.bbc.com/future/story/20141117-the-ultimate-multi-taskers>

20. Wills, W. (2005). Decision Making in Translation. Routledge Encyclopedia of Translation Studies [ed. by Mona Baker]. London, New York: Routledge, 2005. P. 57–60.
21. Xiabin, H. (2007). Translation Norms and the Translator's Agency. *SKASE Journal of Translation and Interpretation*. Vol. 2, № 1. P. 24–29.
22. Zawawi, A. (2008). Pinning Down Creativity in Translation: The Case of Literary Texts. URL: <http://www.translationdirectory.com/articles/article1750.php>.

II. Додаткові ресурси (за наявності):

www.benjamins.com/#catalog/books/btl/main	The Benjamins Translation Library
http://www.cognitive-linguistics.org/en/about-cognitive-linguistics	Cognitive Linguistics
https://www.youtube.com/watch?v=hpVQIFhuQRs	Gary Massey on Cognitive Studies in Translator Education
http://www.jostrans.org/	Journal of Specialized Translation (UK)
http://termcoord.eu/	Terminology Coordination
www.benjamins.com/#catalog/books/btl/main	The Benjamins Translation Library
http://www.stjerome.co.uk/show_title.php?doctype	The Translator and Interpreter Trainer (UK)
www.eup.ed.ac.uk/journals.aspx	Translation and Literature (UK)
http://www.tandfonline.com/toc/rtrs20/current	Translation Studies (UK)